

ОПТИМІЗАЦІЯ САМОЗДІЙСНЕННЯ ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ КОУЧИНГУ

С.М. Панченко

*кандидат психологічних наук, доцент, перший проректор
Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*

У статті розкрито сутність феномену «коучинг», виокремлено основні напрямки коучингу та суспільні тенденції його стрімкого розвитку. Сформульовано аргументи на користь авторського припущення щодо перспектив оптимізації процесу самоздійснення дорослих засобами коучингу.

Ключові слова: самоздійснення, особистісний потенціал, коучинг, коактивний коучинг.

В статті раскрыто сущность феномена «коучинг», выделены основные направления и общественные тенденции его стремительного развития. Сформулированы доводы в пользу авторского предположения относительно перспектив оптимизации процесса самоосуществления взрослых средствами коучинга.

Ключевые слова: самоосуществление, личностный потенциал, коучинг, коактивный коучинг.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасному світі успіх особистості найчастіше пов'язується з процесом соціалізації та характеризується її статусним становищем у суспільстві, матеріальними та духовними «благами» і їх використанням, а також досягненням поставленої мети. Гармонійний же розвиток є там, де паралельно і рівномірно відбуваються процеси соціалізації та індивідуалізації. Адже нерозбірливість людини у своїх виборах (стосовно цілей діяльності, засобів, ролей), відсутність власної мети, невміння знаходити найкращі засоби її досягнення можуть призвести до розчинення індивідуальності поміж інших впливів, втрати унікальної своєрідності, коли людина не є самою собою, а стає такою, «як треба».

Успішне самоздійснення особистості в дорослому віці залежить від багатьох зовнішніх факторів, забезпечується активним використанням внутрішніх ресурсів і потенційних можливостей, передбачає безперервну роботу особистості над самовдосконаленням.

Передумовами успіху процесу самоздійснення особистості дорослих вчені вважають такі специфічні психологічні умови, які скоріше мають більш опосередкований, аніж детермінуючий характер, а саме: максимальне злиття сутнісних сил, відповідність вчинків людини її внутрішнім нахилам, відокремлення можливих шляхів самоздійснення (самообмеження), натхнення, ініціатива, творчість [6]; динамічна функціональна єдність, де образ світу й образ Я ніби урівноважені через адекватне розуміння свого місця у світі [5].

В останнє десятиріччя чимало наукових досліджень присвячувалося сучасним проблемам та труднощам процесу самоздійснення в дорослому віці, кількість же наукових доробок та практичних рекомендацій стосовно оптимізації самоздійснення дорослих, технологій його педагогічної підтримки видається нам недостатньою.

Метою цієї статті є пошук аргументів на користь коучингу як ефективного засобу оптимізації самоздійснення в дорослому віці, методик розкриття та підвищення ефективності особистісного потенціалу дорослих людей.

РЕЗУЛЬТАТИ ТЕОРЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ

Коучинг визначається як «нова професія, синтезована з психології, менеджменту, фінансів, філософії, духовних учень і спрямована на поліпшення життя клієнтів у професійній і особистій сфері» [9]. Це особливий вид професійної допомоги дорослим людям у розвитку нових здібностей, у вихованні корисної звички перетворювати проблеми на завдання, у засвоєнні досвіду самостійно вирішувати будь-які завдання [2].

Сенс коучингу – рух до мети. Використовуючи коучинг, люди досягають своїх цілей набагато ефективніше і швидше і отримують впевненість, що вибраний ними напрям розвитку – це дійсно саме те, що їм потрібно. При професійній підтримці коуча людина самостійно формулює цілі, напрацьовує стратегії і здійснює найбільш вдалу з них. Коучинг як наука існує близько семи років. Це суперсучасна наука досягнення успіху в особистому житті та бізнесі.

На сьогоднішній найавторитетнішим формуванням у світі коучингу є Міжнародна федерація коучингу (ICF), до складу якої ввійшли 15 провідних світових шкіл. ICF здійснює незалежну сертифікацію коучів, виробляє стандарти коучингу, а також стежить за етикою коучингу в усьому світі. За визначенням ICF, професійний коучинг – це безперервне співробітництво, яке допомагає клієнтам домагатися реальних результатів у своєму особистому і професійному житті. За допомогою процесу коучингу клієнти поглиблюють свої знання, покращують свій коефіцієнт корисної дії і підвищують якість життя. Трирічний досвід «занурення» автора в «коучингове» середовище дозволив детально описати цей феномен, вивчити основні тенденції появи коучингу і його місце в українському суспільстві.

Саме слово коучинг походить від англійського «coach» – наставляти, тренувати, надихати. Основоположником коучингу як методу вважається У.Т. Голві – гарвардський тренер та коуч-консультант,

який розробив революційну методику навчання гри в теніс, коли сам гравець знаходить власний, кращий шлях розвитку і досягнення результату. На думку У.Т. Голві, коучинг – методика розкриття потенціалу особистості з метою максимального підвищення його ефективності. Коучинг більше допомагає особистості навчатися, ніж вчить [1].

З точки зору розробленої тренером «внутрішньої гри», коучинг можна визначити як створення мобільності. Це мистецтво створення за допомогою бесіди і поведінки середовища, яке полегшує рух людини до бажаних цілей так, щоб він приносив задоволення [1, 194].

Це не тільки техніка, яка застосовується за певних обставин, це метод управління, метод взаємодії з людьми, спосіб мислення, спосіб буття. Самі по собі ідеї У.Т. Голві згадувалися і застосовувалися раніше. Подібні підходи проголошував і успішно застосовував ще Сократ. Подібні методи використовуються в багатьох древніх духовних практиках.

Оскільки існує безліч течій і напрямів коуч-шкіл, з'являється чимало суперечливих визначень коучингу. Найчастіше дослідники обгрунтовують феномен «коучинг» через поняття «процес»: процес створення коучем умов для всебічного розвитку особистості клієнта; процес, що допомагає людині поглянути на розвиток її особистості, на конкретний етап її розвитку, тобто відкрити людині очі на багато корисних їй речей; процес, що дозволяє особистості при використанні потрібних методів і прийомів домогтися найвищих результатів; процес, у ході якого особистість повинна найефективнішим способом керувати собою самостійно; зростаючий процес, у ході якого людина дізнається про власні можливості, що складають її прихований потенціал.

Дослідники коучингу по-різному тлумачать зазначений феномен. На думку Майлза Дауні, одного з провідних в Європі тренерів бізнесу, засновника та директора лондонської школи коучингу, «коучинг – це мистецтво сприяти підвищенню результативності навчання і розвитку іншої людини [2]. Майлз Дауні розробив концепцію недирективного коучингу, який з успіхом застосовується сьогодні в багатьох великих компаніях. Коучинг без конкретних інструкцій вчить вірити в свої сили, ставити перед собою значущі цілі та досягати їх, реалізуючи максимум своїх можливостей.

Джон Уїтмор, коуч-консультант зі світовим ім'ям, зазначає, що хороший коучинг – це навички, можливо, навіть мистецтво, що вимагає глибокого розуміння і великої практики, необхідних для найбільш повного розкриття різних можливостей людини. При чому коучинг концентрується на майбутніх можливостях, а не минулих помилках... Коучинг – це навчання на ходу без втрати часу на сидіння за партами. При цьому поліпшується запам'ятовування і підвищується задоволення [9, 151].

А. Тихомиров наголошує, що коучинг – це бізнес-модель цілеспрямованої взаємодії двох людей, в якій одна з них (коуч) за допомогою будь-яких способів комунікації допомагає іншій (клієнту) в досягненні задалегідь обумовленого бажаного результату в її житті [7].

Ми узагальнили підходи до тлумачення сутності феномену «коучинг», які стосуються об'єкта нашого дослідження і роблять акцент на розкритті і реалізації особистісного потенціалу, оптимізації самоздійснення дорослої людини (рис. 1).

Рис. 1. Підходи до визначення сутності феномену «коучинг» (за С. Панченко)

Попит на коучинг у багатьох країнах з розвинуеною економікою, таких як США, Канада, Великобританія, Франція, безперервно зростає. І це не випадково, адже саме висока ефективність коучингу приваблює людей, які бажають швидких та якісних змін як у повсякденному житті, так і в бізнесі. На нашу думку, стрімкий розвиток коучингу в нашій країні провокує збіг і взаємозв'язок трьох тенденцій у сучасному суспільстві: потреби людини в поліпшенні якості свого самоздійснення; незадовільний рівень соціальної свободи особистості; розвиток Інтернету як засобу комунікації.

Перша тенденція – зростаючий інтерес дорослих людей до успішного самоздійснення у різних сферах свого життя, обумовлений достатньо високим матеріальним рівнем життя сучасного суспільства і відсутністю проблем з базовими потребами виживання. Сучасне суспільство переживає чергову кризу цінностей. Цінності споживацтва поступаються іншим цінностям. З огляду на класичну піраміду цінностей А. Маслоу, в якій внизу знаходяться потреби виживання, вгорі – потреби самореалізації, у сучасному суспільстві спостерігається тенденція переходу до верхніх рівнів потреб. Оскільки базові потреби задоволені, у людей прокидаються потреби в успішному самоздійсненні у всіх без винятку сферах життя. У людей з'являються цінності якісного життя та успішного самоздійснення – збагнути та розвинути свій потенціал, позбутися хронічних проблем, вирішувати життєві завдання, досягати своїх цілей. Усвідомленість дорослих людей повільно виростає в моменти досягнення бажаних ними результатів, люди розуміють, чого вони хочуть. Тенденцію підвищення усвідомленості дослідники особливо відмічають у коучингу в області духовного зростання, езотерики тощо. Люди починають дбати про якість свого самоздійснення, починаючи зі сфери здоров'я і життєвої енергії, продовжуючи фінансами і кар'єрою і закінчуючи якістю самоздійснення в області стосунків, духовного росту і творчості. Використання такого потужного тренду сучасного суспільства, як підвищення усвідомленості людиною якості свого самоздійснення і робить коучинг настільки актуальним.

Друга тенденція – незадовільний рівень соціальної свободи дорослого населення. Дорослі люди часто самостійно позбавляють себе базових соціальних свобод: фінансової свободи; свободи повністю розпоряджатися своїм часом; свободи пересування. Як правило, інструментами для добровільної втрати соціальної свободи стають будь-яка наймана робота і кредитний борг. Незадовільний стан трьох базових соціальних свобод (гроші, час, простір) при контрасті з високим рівнем сучасної цивілізації мотивує людину шукати альтернативи стандартному способу отримання грошей і організації дозвілля (тобто шукати альтернативи найманій роботі). Коуч-бізнес є очевидною альтернативою, яка дозволяє легко підвищити рівень фінансової свободи, а також повністю повернути собі свободу розпоряджатися своїм часом і свободу пересування в просторі. А доступність коуч-бізнесу практично кожній дорослій людині робить його привабливим (а для багатьох – єдиним очевидним і доступним) інструментом для створення більш вільного життя.

Третя тенденція полягає в поширенні Інтернету – ідеального засобу для надання коуч-послуг з можливістю безкоштовного і якісного спілкування голосом через Інтернет, організації коуч-сесій (зустрічей) з клієнтами з будь-якого місця земної кулі [7].

У коучингу можна умовно виділити *три головні напрямки*: персональний, бізнес-коучинг, корпоративний (командний).

У персональному коучингу розглядається досягнення мети в інтересах людини як особистості. Дорослі люди є потенційними клієнтами на персональний коучинг, оскільки вони мають безліч потреб, які можна якісно задовольнити в рамках індивідуальної роботи з фахівцем. У повсякденному житті дорослої людини коучинг (Life coaching) застосовується для вирішення величезного спектру питань, як-от: виховання дітей, вирішення сімейних конфліктів, налагодження взаємин, позбавлення від шкідливих звичок, пошук роботи,

Бізнес-коучинг – це спільна робота над досягненням професійних і особистих цілей клієнта в контексті його бізнесу або організації. Метою в цьому випадку може бути як поліпшення результатів і показників бізнесу, так і кар'єрної самореалізації людини, визначення спеціалізації професійної діяльності, просування по кар'єрних сходах тощо.

Корпоративний коучинг передбачає досягнення поставленої мети або розв'язання проблеми на користь компанії. У результаті впровадження корпоративного коучингу всі опиняються у вигаши: ключові співробітники отримують усвідомлення перспектив, ясність напрямку руху, більшу самостійність, підтримку власної ініціативи. Керівник же отримує лояльних, зацікавлених, ефективних співробітників. У результаті впровадження корпоративного коучингу в компанії зростає прибуток.

На думку Девіда Клаттербака, одного з провідних у Великобританії та світі тренерів з командного коучингу, командний коучинг – це вміння ставити перед командою питання, пошук відповіді на які викликає в команді позитивні зміни. Таким чином, на відміну від інших форм втручання командний коучинг припускає спільну роботу з підопічними [4].

Джон Уїтмор, консультант зі світовим ім'ям, що займається вивченням високоефективних команд, проводить семінари та коучинг для управлінських команд найбільших міжнародних компаній, вбачає у коучингові управлінську поведінку, альтернативну командно-контролюючій [9, 11]. Коучинг може стати стилем менеджменту, що представляє собою оновлену корпоративну культуру компанії.

Даючи визначення коучингу, доцільно згадати низку понять, які з ним тісно пов'язані і закріпилися в діловому лексиконі – наставництво, консультування, менторство, і збагнути їх відмінність. Коучинг не є терапією, не передбачає консультування; не є наставництвом; тренінгом; відпущенням гріхів; експертною оцінкою життя клієнта. Коучинг не працює з «проблемами», не звертається до минулого і не з'ясовує причин людської поведінки. На відміну від психотерапії, коучинг націлений на майбутнє. Він допомагає, працюючи над своїм теперішнім, по-іншому поглянути на життя, усвідомити свої справжні, а не нав'язані громадською думкою, бажання, потреби і цінності, позбутися внутрішніх бар'єрів, що перешкоджають досягненню цілей, і навчитися знаходити власні рішення.

Коучинг відрізняється від консультування: консультант володіє якимись спеціальними знаннями і зазвичай сам визначає завдання відносин, а коучинг не має стосунку до знань або досвіду коуча і не пропонує готових рішень. У коучингу знання і досвід коуча проявляються лише стосовно самого процесу. Завдання коуча – допомогти клієнту сформулювати свої мрії, бажання і спонукання, усвідомити своє призначення, цілі й наміри і досягти бажаного результату. Відмінність коучингу від усіх видів консультування – ставка на реалізацію потенціалу самого клієнта. Коучинг попередньо припускає, що в несвідомому розумі людини вже є всі необхідні ресурси і знання для вирішення життєвих завдань [8, 6].

Основною формою коучингу є постановка клієнтові відкритих запитань у визначеній послідовності. Саме порядок їх проходження дає у підсумку запланований результат, коли людина самостійно знаходить шляхи вирішення завдання, які прийнятні саме їй. Класичним вважається запропонований Дж. Уїтмором варіант послідовності питань (модель G.R.O.W), що спонукають клієнта до постановки цілей на найближче майбутнє чи довгострокову перспективу; обстеження поточної ситуації, розуміння об'єктивної реальності; складання списку можливостей, подальших способів або напрямів дій; виявлення намірів (що і коли треба зробити). Майстерність підбору відкритих питань, постановки правильних питань, питань, що стимулюють, застосування «чарівних» питань – ознака компетентності коуча.

Як переконливо підтверджує коучингова практика автора, коучинг ґрунтується на запиті клієнта, на тому, чого хоче клієнт. Предметом роботи коуча є бажання і спонукання клієнта, а ядром системи можна визнати його сценарій. Стосунки між коучем і клієнтом спрямовані виключно на вирішення запитів клієнта, які пов'язані з трьома основними аспектами життя: процесом, балансом і самоздійсненням. Систематизація запитів клієнтів дозволяє підібрати найбільш вдалу техніку та ефективний інструмент для взаємодії.

Практика показує, що найчастіше клієнти бажають змін або досягнення якоїсь важливої мети: відновлення здоров'я, відкриття своєї справи, написання книги, професійної чи особистісної ефективності на роботі. Людина з таким запитом в першу чергу шукає професіонала, якому можна довіряти, який пройшов певний шлях, має відповідний досвід, технології і результати, який зможе її тренувати і привести до результату. У цьому випадку коучинг повинен забезпечити професійну допомогу і підтримку людини в процесі досягнення поставленої ним мети. У роботі з клієнтом важливо зосереджуватись не тільки на результаті, а й організувати процес його досягнення. Використовуючи спеціальні техніки («Формат кінцевого результату», «Перенесення в майбутнє» та ін.), важливо вказати клієнту на всі небезпеки цього шляху і підтримувати його, допомагаючи проживати своє життя повніше.

Дорослі люди звертаються до коуча, щоб упорядкувати і збалансувати своє життя або досягти в ньому чогось більшого – більшого умиротворення, більшої простоти чи радості, а іноді хочуть чогось меншого – меншого безладу, меншої напруги або фінансових проблем. Природно, що люди хочуть жити краще – досягти більшої реалізованості, більшого балансу, необхідного для здійснення їх життєвих бажань. Прихильність до самовдосконалення – це також сутність коучингу. Коучингова практика дозволяє підвищити відповідальність та усвідомленість людини в різних сферах її життя.

Життєвий баланс за нинішнього ритму життя, з безліччю обов'язків, привабливих можливостей, вимог і розваг, часто видається людині нездійсненною мрією. Вона може з усією пристрасністю віддаватися тому, що їй цікаво, повністю зосереджуючись на цьому. У результаті одна сфера її життя виявляється чудово розвинутою, тоді як інші перебувають у забутті. Марно намагатися допомогти людині досягти успіху в якійсь одній сфері її життя, нехтуючи іншими. Тому на першій же сесії доцільно запропонувати клієнту зробити загальну розширену оцінку свого життя за допомогою техніки «Колесо життєвого балансу». Ступінь задоволеності кожною сферою життя клієнт оцінює за десятибальною шкалою, роблячи відмітки на колі (див. рис. 2).

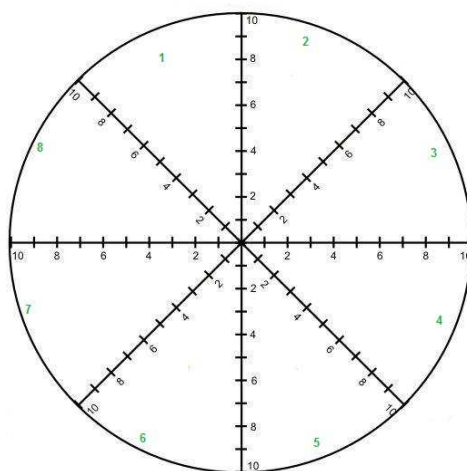

Рис. 2. Інструмент техніки «Колесо життєвого балансу»

Кожний сектор кола символізує одну із життєвих сфер людини. Відповідаючи на питання «Якою мірою за шкалою від 1 до 10 я задоволений цією сферою свого життя?», людина ставить на малюнку колеса

відповідну відмітку та почергово заштриховує кожний сегмент. Це дозволяє побачити, яку оцінку встановлює для себе людина в найбільш важливих сферах життя, таких як здоров'я, сім'я, фінанси, кар'єра, фізичне оточення, стосунки з іншими людьми, особистісне зростання і духовність, відпочинок. Техніка «Колесо життєвого балансу» дозволяє виявити життєві пріоритети клієнта, від яких залежить, власне, все його життя.

Саме ті сфери життя, які людина вважає найбільш важливими на даний момент, визначають її цілі, бажання, прагнення. І саме задоволеність станом справ у цих сферах значною мірою впливає і на її сприйняття навколишнього світу. Людина, в якій однаково успішно йдуть справи у всіх важливих для неї сферах життя, відчуває себе цілісною і гармонійною особистістю, вона повністю задоволена життям, їй все вдається, вона відчуває смак життя і живе із задоволенням. Тільки на практиці частіше буває так, що в житті має місце зміщення в одну сторону, коли в одній області людина може бути набагато успішнішою, ніж в іншій. У результаті немає потрібного балансу, і тому дуже складно досягти успіху за всіма пріоритетними напрямками, а, значить, і повного задоволення життям. Безумовно, подібні ситуації треба виправляти, але, перш ніж виправляти, потрібно з'ясувати, де саме перекис, визначити, з якою областю необхідно працювати. Наведемо окремі приклади результатів дослідження життєвого балансу (рис. 3).

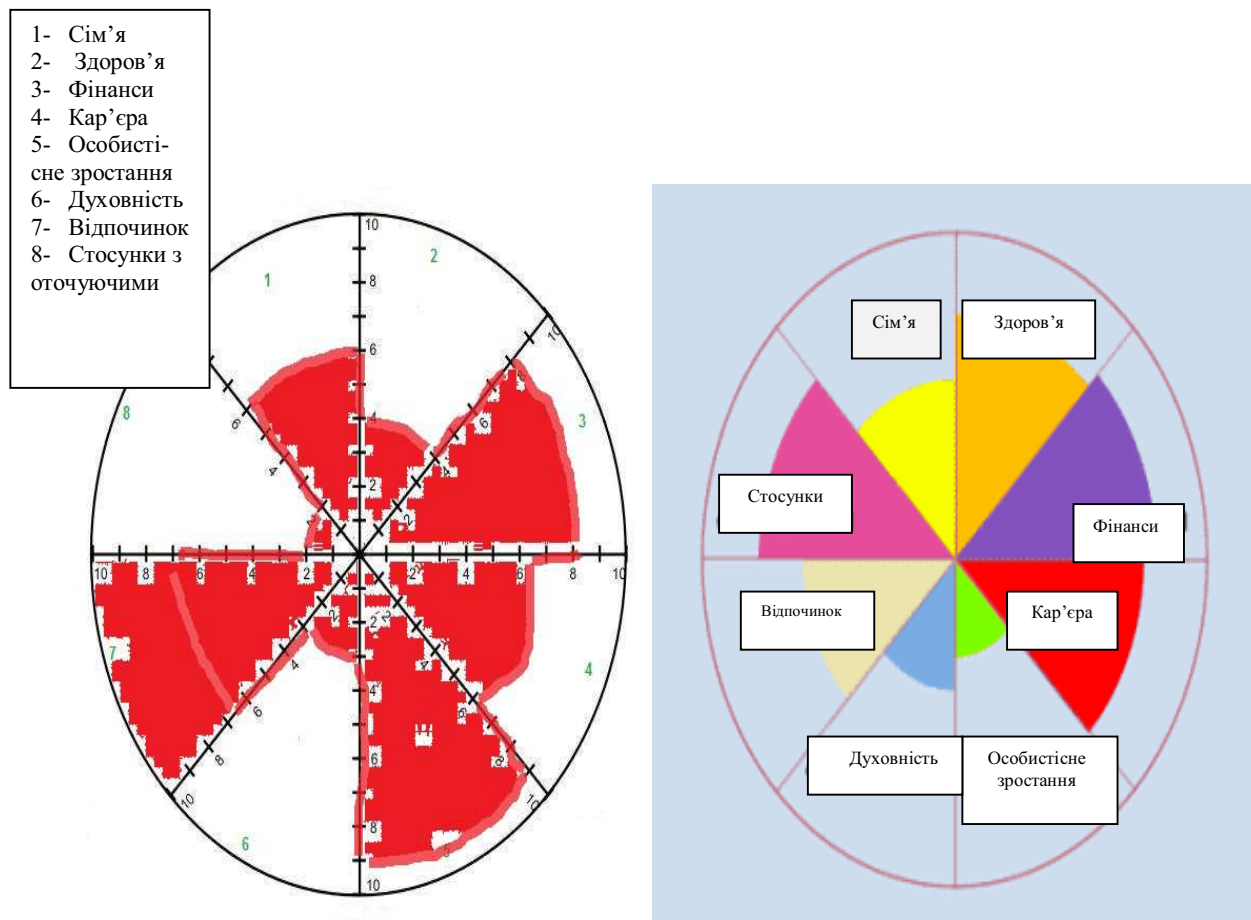

Рис. 3. Приклади результатів дослідження життєвого балансу

Відсутність балансу між сферами часто сприймається як щось неминуче, притаманне самому життю. Однак, коучинг розширює перспективу, збільшуючи можливості вибору. Адже баланс, по суті, – це питання вибору: здатність говорити чомусь «так», а чомусь «ні». Це зовсім не просте завдання. Людина часто хоче говорити більше «так» у своєму житті, не звільняючи простору для цього за допомогою «ні», не бажаючи від чогось відмовлятися. У результаті виникає відчуття перевантаженості, загнаності і відсутності балансу. Баланс – це плинний, рухливий стан, оскільки саме життя динамічне. Тому немає сенсу пропонувати клієнтові «баланс» як мету для досягнення, скоріше, потрібно визначити, чи наближається він до стану балансу чи віддаляється від нього. Зробити перші кроки до вирівнювання колеса життєвого балансу – це дуже важливо. Баланс найкраще спостерігається в довготривалій перспективі.

Нарешті, найважливіші, на нашу думку, запити коучингової практики стосуються різноманітних аспектів самоздійснення. Самоздійснення кожна доросла людина розуміє по-своєму. Намагаючись це сформулювати, вона спочатку говорить про щось зовнішнє – про хорошу роботу, фінансовий добробут, визначений спосіб життя. Здебільшого у процесі коучингу людина дуже швидко приходять до більш

глибокого визначення самоздійснення, яке вже більше стосується не зовнішніх, кількісних, параметрів, а того, що наповнює її душу і серце. Самоздійснення – це цінність, що вартує життя, і кожна людина має свої пріоритетні цінності: ризик, сім'я, кар'єра. Допомагає ефективнішому прийняттю рішень шкала цінностей, оскільки збіг рішень людини з її цінностями робить її життя більш реалізованим, природним і приносить більше задоволення. Задоволення може принести досягнення певних цілей, особливо в якості проміжних кроків, але більшість клієнтів, врешті-решт, приходять до висновку, що здійснення себе – це не стільки досягнення кінцевих цілей, скільки, на найглибшому рівні, знаходження сенсу життя, свого призначення, повна реалізація людиною свого потенціалу.

Завдяки потужним психологічним інструментам та технікам коучинг може стати надійним засобом усвідомлення людиною свого призначення, визначення справи свого життя, підвищення усвідомленості, відповідальності за розвиток своїх талантів та постановки цілей самовдосконалення та самоздійснення.

ВИСНОВКИ

Отже, на підставі здійсненого аналізу ми схильні вважати коучинг ефективним засобом оптимізації самоздійснення у дорослому віці, методикою розкриття та підвищення ефективності особистісного потенціалу дорослих людей. Основними напрямками роботи коуча з дорослими людьми є допомога у виявленні сильних сторін і визначенні вже наявних ресурсів, необхідних для ефективного досягнення цілей; допомога у раціональному використанні знань і умінь, підтримка в цілеспрямованій роботі над отриманням необхідних компетенцій, яких ще не вистачає; усунення перешкод на шляху до успішного самоздійснення (страхи, переконання, що обмежують, стереотипи та ін.); допомога в досягненні бажаної мети з найменшими зусиллями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голви У.Т. Работа как внутренняя игра: Фокус, обучение, удовольствие и мобильность на рабочем месте / У.Т. Голви. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 252 с.
2. Дауни М. Эффективный коучинг / Майлз Дауни. – М. : Хорошая книга, 2007. – 288 с.
3. Клаттербак Д. Ментор нужен каждому / Д. Клаттербак. – М. : СІРД, 2001. – 203 с.
4. Клаттербак Д. Командный коучинг на рабочем месте: технология создания самообучающейся организации / Д. Клаттербак. – М. : Эскимо, 2008. – 288 с.
5. Лосева Н.М. Самореализация преподавателя-куратора : навч.-метод. посіб. / Н.М. Лосева. – Донецьк : ДонНУ, 2004. – 227 с.
6. Нестеренко Г.О. Особистість у нелінійному суспільстві : монографія / Г.О. Нестеренко. – Запоріжжя : Просвіта, 2004. – 140 с.
7. Тихомиров А. Первый манифест коуч-бизнеса / А. Тихомиров. – М. : Земля, 2010. – 26 с.
8. Уитворт Л. Коактивный коучинг : учеб. / Лаура Уитворт, Генри Кимси-Хаус, Фил Сэндал. – М. : Центр поддержки корпоративного управления и бизнеса, 2004. – 360 с.
9. Уитмор Д. Коучинг высокой эффективности ; пер. с англ. – [3 изд.] / Джон Уитмор. – М. : Междунар. акад. корпоратив. управления и бизнеса, 2005. – 168 с.

УДК 159.93

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ СЕНЗИТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Л.В. Пастух

завідувач Хмельницького обласного центру практичної психології та соціальної роботи

У статті проаналізовано основні підходи до визначення змісту поняття сензитивності особистості, обґрунтовано значущість сензитивності особистості практичного психолога для забезпечення ефективності його професійної діяльності.

Ключові слова: чуливість, сензитивність особистості, практичні психологи закладів освіти, особистісні чинники ефективності діяльності практичних психологів.

В статье проанализированы основные подходы к определению содержания понятия сензитивности личности, обосновано значение сензитивности личности практического психолога для обеспечения эффективности его профессиональной деятельности.

Ключевые слова: чувствительность, сензитивность личности, практические психологи образовательных учреждений, личностные факторы эффективности деятельности практических психологов.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Процеси реформування, які відбуваються сьогодні в системі освіти України, потребують забезпечення психологізації навчально-виховного процесу, опори на надійну психодіагностичну основу та моніторинговий супровід управління навчанням та вихованням дітей та учнів. Тому протягом останнього періоду ми спостерігаємо тенденцію збільшення чисельності практичних психологів у закладах освіти. Поряд із цим, особливої гостроти набирає питання ефективності та результативності їх професійної діяльності і, відповідно, вивчення особистісних чинників, які впливають на професійне та кваліфікаційне зростання, підвищення якості надання психологічних послуг.